

Voorganger Roelof Akse (rechts) wandelt vanaf Ureterp (links de St. Piterkerk) naar de doopsgezinde kerk in Drachten. Foto's: Jilmer Postma

FREDESKUIER

Marianne Velsink

De Renault Clio draait soepel de parkeerplaats van Restaurant 't Witte Huis in Donkerbroek op. „Hier dronken we gisteren nog even wat na de eerste etappe”, zegt Roelof Akse, die blij was dat het erop zat. „Ik kwam uiteindelijk op ruim dertig kilometer uit, dus het was wat verder dan ik dacht. Het waren veel rechte wegen en ik liep veel alleen. Maar het was bij vlagen ook echt prachtig. Vooral de luchten.”

Net als hij zijn auto uit wil zetten, speelt NPO Klassiek *De Messiah* van Händel af. Akse zoekt via de achteruitkijkspiegel de ogen van zijn vriend Jehannes Regnerus en beide mannen denken hetzelfde. Rein Albert Ferwerda, organist en kerkmusicus van de vermaning, de doopsgezinde kerk in Drachten, overleed op 7 juli. Zijn verlies was een schok voor velen. *De Messiah* van

Händel was één van zijn vele muzieklijfdes. „Rein moet je meege-maakt hebben om te begrijpen wat hij betekend heeft”, zegt Akse. Regnerus lacht even. „Hij was wel echt iemand, ja.”

Met Rein in gedachten beginnen we aan de tweede etappe van de Fredeskuier die eerst dwars door Donkerbroek voert, maar halverwege het dorp linksaf gaat. Maar niet voor Akse zijn routebriefje met de knooppunten erbij gepakt heeft. „We moeten naar knooppunt 54, linksaf”, zegt hij en hij krast het knooppunt door op zijn blaadje. „Even de administratie bijwerken.”

Solidariteit

De Vredesweek, een initiatief van PAX, begint op zaterdag 19 september. In de doopsgezinde kerk is het een belangrijke week met veel activiteiten. „Al zou het natuurlijk elke dag Vredesdag moeten zijn”, zegt Jehannes Regnerus die de tweede etappe meeloopt „uit solidariteit

‘Ik kies ervoor om te bidden met mijn voeten’

Voorganger Roelof Akse wandelde deze week in drie dagen van Kamp Westerbork naar de doopsgezinde kerk in Damwâld waar hij zijn Fredeskuier afrondde met een Vredesviering. Tussen de stappen door, waren er momenten van bezinning. Op de tweede dag liepen we een stukje van de Fredeskuier mee.

met Roelof en zijn tomeloze inzet”. „Vrede is natuurlijk meer dan ‘geen oorlog’. Vrede is ook hoe je met mensen omgaat, hoe je met de natuur omgaat en welke keuzes je daarin maakt.”

Het idee voor een driedaagse Fredeskuier in de aanloop van de Vredesweek bedacht Akse deze zomer toen hij met zijn vrouw, zoon en schoondochter Kamp Westerbork bezocht. „Als je in Westerbork bent, dan voel je wat het betekent als mensen zeggen dat vrijheid en democratie niet vanzelfsprekend zijn. De oorlog heeft ons land, ruim tachtig jaar geleden, in z’n greep gehouden. Ik wil in deze Vredesweek een verbinding leggen tussen onze geschiedenis en het heden.”

Akse schreef een gedicht over de ruim vijfhonderd mensen die op 10 augustus 1942 in twintig wagons afgevoerd zijn. Gedurende de Fredeskuier vult Akse zijn gedicht met nieuwe indrukken aan tot hij vrijdagavond bij de Vredesvesper in

Damwâld het eindresultaat kan voorlezen.

Woensdag begon Akse vanaf Kamp Westerbork te lopen naar Hooghalen. Zijn vrouw liep op zijn verzoek de eerste kilometers met hem mee. „Kamp Westerbork was nog niet open en het was er bijna vervreemdend stil.”

Het verraste hem hoe lang de spoorbielzen hen vergezelden de eerste 2,5 kilometer. Op elke biels stonden de aantallen van hen die afgevoerd werden vanaf Westerbork naar Auschwitz, Theresienstadt of Bergen-Belsen en Akse voelde heel sterk: zij liepen hier gedwongen rond, ik in alle vrijheid, zij bogen af naar het oosten en ik loop naar het noorden: mijn vrijheid tegemoet.

Eén beeld noteerde hij in zijn boekje. „Een bakker in Hooghalen bezorgde brood aan een basisschool. Ze had zes grote broden onder haar armen en lachte naar me. Wat een weelde, dacht ik.” Zo wandelt Akse

met al zijn zintuigen open. Iets wat hij toch al doet als hij onderweg is. In de eerste kilometers wijst hij ons op een kikker, op een buizerd die tegen de wind in vliegt en op heideschappen die in de verte grazen. Hem ontgaat weinig.

„Door te wandelen bid ik met mijn voeten. Ik neem letterlijk afstand van het afschrikwekkende kamp. Maar dat maakt het niet tot een verhaal uit het verleden.” Maar dan komt knooppunt 32 in beeld en stopt Akse even met praten. De administratie moet bijgewerkt worden.

Vredeswake

Vandaag staan er ongeveer 25 kilometers op de planning: van Donkerbroek naar Drachten met Ureterp als halteplaats waar in de Sint Piterkerk een moment van bezinning is. Vanaf daar haken vier nieuwe wandelaars aan die meelopen tot de vermaning. Elke donderdag houden gemeenteleden daar een vredeswake op straat.

Jehannes Regnerus, die voorzitter is van de Friese Doopsgezinde Sociëteit, is er bijna elke donderdag bij. „Natuurlijk lossen we de oorlog in Oekraïne niet op met onze actie. Maar we willen iets doen en het leidt vaak tot mooie gesprekken met voorbijgangers.”

Akse zoekt naar woorden waarom hij aandacht voor de Vredesweek zo belangrijk vindt. „Ik vind het historisch besef ontzettend belangrijk. Aan het einde van het spoor van Kamp Westerbork zit een vakantiepark. Ik vraag me af: weten die mensen hoeveel mensen hierlangs afgevoerd zijn?”

De geschiedenis van Westerbork leidt hem naar het heden. Toen er in aanloop naar de Tweede Wereldoorlog een opvangkamp voor gevluchte Joden uit nazi-Duitsland en Oostenrijk moest komen, was eerst Epe in beeld. Maar dat wilde de ANWB niet want dat zou de Veluwe schaden. En koningin Wilhelmina vond het wel erg dicht op Paleis ’t Loo komen. „Oftewel: *not in my backyard*. Want

hoe gastvrij zijn we nu voor mensen die hun land ontvluchten? Geloof me, dat doe je niet zomaar.”

Maar vrede is ook voor Akse meer dan vrijheid alleen. „Het gaat om eerbied voor al het leven, gebaseerd op de filosofie van Albert Schweitzer. Vrede heeft ook te maken met hoe je omgaat met de schepping, met het landschap, het dierenleven.”

We belandden op de Duurswouderheide. Een kudde Friese paarden rent met ons mee. „Wat een cadeau”, zegt Akse die naar boven kijkt. „Het weer is ons trouwens ook gunstig gezind.”

Stilte

Ook vandaag loopt de etappe iets uit. Akse dacht 15 kilometer tot aan Ureterp, het wordt er ruim 17. Bij de Sint Piterkerk worden de wandelaars voor de kerk opgewacht. „Een prachtig plaatje.” Binnen worden de stoelen in een kring gezet en Akse brandt een kaars. Na een moment van stilte pakt hij zijn knooppuntenbriefje er weer bij. „De liturgie staat namelijk achterop.”

Akse leest een uitspraak van Moeder Teresa voor: ‘God is een vriend van stilte’ (...) ‘We hebben stilte nodig om de ziel te raken.’ Dan draagt hij zijn gedicht over Westerbork voor, voor zover het klaar is. Joke Reijntjes speelt het stuk *A Prayer for Peace* dat in 2022 door Jon Raybould geschreven is na de inval in Oekraïne. Akse besluit met overdenkingen van de wandelaars, en met gedichten van Jan en zijn zoon Remco Campert *Verzet begint niet met grote woorden*.

„En route!” zegt Akse dan kordaat. De laatste kilometers naar Drachten wandelt hij in goed gezelschap. Vrijdag wandelen er zelfs vijf mensen met hem mee, onder wie zijn zoon. „Als je de geschiedenis tot je neemt, dan beland je vanzelf bij de vraag: welke keuzes maken wij nu? Het motto van de Vredesweek is ‘Niets doen is geen optie’. Dus ja, wat kan ik? Ik kan bidden met mijn voeten. En wie wil, die bidt met me mee.”

Vrede is natuurlijk meer dan ‘geen oorlog’. Vrede is ook hoe je met mensen en natuur omgaat en welke keuzes je daarin maakt

Roelof Akse

Met een vredesvlaggetje aan zijn rugtas loopt Roelof Akse in drie dagen van Kamp Westerbork naar Damwâld.